

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pašaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tujevnarijke 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. Mestnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettvice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

## Par besed.

S to številko stopamo v 45. leto svojega obstanka. Naše ime je znano po slovenski domovini. Priljubljeno pri prijateljih, besno sovraženo pri neprijateljih. Naši neprijatelji so nemškutarji, odkriti in slogaški liberalci ter socialni demokrati. Z njimi je dovolj jasno izražen naš program.

Mi smo glasilo slovenskih katoliških posestnikov ter njihovih delavcev. Ne glasilo, določeno z glasovanjem na kakem shodu ali v odboru katkega društva, ampak prosto izbrano od vsega slovenskega kmečkega ljudstva s tisoči in zopet tisoči naročnin. Mi smo najbolj razširjen časnik na Slov. Štajerju. Kar stoji v našem listu, za to izve vse spodnještajersko ljudstvo.

Zavedamo se svojega močnega in odličnega stališča med našim slovenskim narodom. Zato se bomo tudi v bodoče držali skrbno poti, po kateri smo doslej hodili in katero je ljudstvo z ogromno večino odobrilo. Branili bomo vero, jezik in zemljo slov. ljudstva. Branili bomo vestno, odločno in navdušeno.

V verskih rečeh bomo zvesto sledili katoliški cerkvi ter se z vsemi svojimi organizacijami oklepali naših nadpastirjev. Čim bolj se ravno v današnjih časih zaganjajo nasprotniki v katoliško cerkev, njene nadpastirje in zveste jim vernike; čim bolj si prizadevajo, zabraniti mladini vsak verski pouk v šolah in organizacijah; čim bolj hočejo onemogočiti stik in vpliv katoliške cerkve s posameznimi družinami in vso družbo; čim bolj hočejo s knjigami in časopisjem zasirati vse sloje človeške družbe, osobito pa mladino; tem trdnjeje, odločneje in zvesteje moramo stati mi na braniku za najdražjo svojo svetinjo, za sv. vero. Vsako polovičarstvo mora biti izključeno. Na eni strani mežikati z liberalnimi društvi, zadržkami in listi, na drugi strani pa se prištevati vkljub temu h katoliški struji, to je nepoštenost in javnem življenju, za katero tičijo navadno osebni, nikdar vzvišeni nagibi.

V političnih zadevah se bomo držali naše edine katoliško-narodne politične organizacije za Slov. Štajer, Slovenske kmečke zveze. Podpirali jo bomo in ji pomagali pri njenih poštenih prizadevanjih. Z njenim delovanjem med našim ljudstvom se je čudovito razširilo in poglobilo razumevanje vsega javnega delovanja. To dejstvo ostane njena večna zasluga, katere ji tudi vsi združeni nasprotniki ne morejo utajiti. Seveda rodi politično delovanje, ki je zvezano vsled razmer s hudim bojem proti drugim strankam, tudi pojave, ki mehkim in miroljubnim dušam niso ljube. To-

da ti pojavi spremljajo vsak strankarski boj in ga morajo spremljati, dokler boj ni končan. Zato pa treba odločnosti in brezobzirnosti v boju, da je tem prej končan in da pridemo zopet v mirne razmere. V vse-slovenskih zadevah, kjer in kadar je treba skupnega nastopa celega naroda, bomo sledili Vseslovenski ljudski stranki, ki stoji sedaj pod izbornim vodstvom dr. Susteršiča.

Narodnost pa je naša itak v nas od nekdanj najboljših zagovornikov. Ako bi si dovolil kdo trditi, da smo brezdomovinci, mlačneži, mrzli narodnjaki, bi se mu vsakdo smejal. V našem taboru je slovenska zvest, in mi smo, ki s svojimi izobraževalnimi, mladeniški, denarnimi, gospodarskimi in političnimi organizacijami klubujemo nasprotnim valovom. Pri vseh volitvah smo odklanjali vsako zvezo z narodnimi nasprotniki, dočim smo videli na liberalni strani tužno prikazen, da so se vezali v dosego trenutnih uspehov proti nam, svojim rodnim bratom, tudi s tujci in narodnimi odpadniki.

Obetamo, da bomo tudi v ravno nastoplem letu stali istotako junaško na braniku za vero, jezik in zemljo slovensko. Kdor hoče vršiti isto nalogo, naj pojde z nami. Pri nas je moč in zmaga!

## Pogled nazaj.

Preteklo leto ni bilo tako, da bi ga bil kmečki stan lahko vesel, čeprav se je prikazal velik komet in so babjeverneži prerokovali iz njega srečo.

Najprej poljedelstvo. Vseled neugodnega vremena se je pridela v Avstriji glavnih starih vrt žita skupaj 8'55 milijonov kvintalov (meterski stot), in sicer pšenice 0'24, rži 1'40, ječmena 2'56 in ovsa 4'35 milijonov kvintalov. Na Ogrskem je bila žetev precej boljša, tam 237'55 milijonov kvintalov, vračunši turšico. Žetev je tolika, da ima država za kruh dovolj žita doma.

Cene za pšenico so vsled poročil, da je splošna svetovna žetev ugodna, od junija naprej padale. Junija se je še na Dunaju plačevalo za ogrsko pšenico za kvintal 34'80 K, avgusta že samo 22'80 K. Rž je padla od 20'80 K na 15'60 K. Šele septembra so postale cene zopet stalne.

Tudi živinoreja ni imela lani zlatih časov. Posledice 2letne suše so se močno poznale. Živinorejci so morali skrbeti, da si napolnijo zopet lileve, vsled tega je bila prodaja mogoče nekoliko bolj mlačna. Od državnega zbora dovoljenih 6 milijonov kron za povzdigo živinoreje se ni prišlo med ljudstvo. Deželni odbori, pred vsem naš štajerski, delajo izredno poča-

si. V poletju se je pojavila potem slinovka, kar je ne- navadno huda šiba za živinorejce. Kljub vsemu temu bi bilo še dovolj živine. Toda mesarji in meščanski krogi so delali z velikim krikom za uvoz tujega mesa. Vlada se je udala in dovolila najprej za poskušnjo uvoz argentinskega mesa. Potem se ji je posrečilo dobiti tudi v državnem zboru večino, s katero se je do- volilo naši vladi uvažati v neomejeni meri argentin- sko meso, dokler ga ne bo doma dovolj. Seveda je na- vezana naša vlada tudi na dovoljenje ogrske vlade, ki pa skrbi v tem oziru mnogo bolj za kmečki stan. To je ena izmed onih dobrih strani, vsled katere se naši poslanci svojedobno glasovali za pogodbo z O- grsko. Ogrska vlada noče dovoliti čez 2000 ton (1 to- na = 1000 kg) argentinskega mesa.

Vinogradniki so imeli slabo letino. Trgatev je bila slaba, ne tako z ozirom na kakovost, kakor z ozi- rom na količino. V državnem zboru je še vedno vlad- ni predlog, da se vpelje novi vinski davek, na dnev- nem redu.

Hmelj je imel srednje cene, samo, da so pri nas mejkupi krivi velike nestalnosti na cenah in tudi večkratnega neutemeljenega pritiskanja na cene. Tr- govina s hmeljem potrebuje nujno korenite spremembe.

Lesna trgovina je cvetela. Na jugu je šel les v balkanske dežele, pred vsem pa v Italijo in preko morja. Na Spodnjem Štajerskem je lesna trgovina še večinoma v tujih rokah. Lesne cene so se smatrale kot ugodne.

Končujemo ta kratek pregled nazaj o najvaž- nejših naših gospodarskih panogah z željo, da bi bilo novo leto za kmečki stan ugodnejše.

## Politični ogled.

— Cesar obolel. Naš presvitli cesar stoji že v 81. letu svoje starosti, zato nas vznemiri vsaka vest iz Dunaja, ki nam poroča neugodno o njegovem zdrav- ju. Na novega leta dan se je razglasilo, da je cesar nalahno obolel na nadohu, vsled česar isti dan ni ni- kogar sprejel, in je moral odkloniti celo navadno skupno čestitanje nadvojvod. Cesar je prehlajen na sapniku in ga vsako jutro muči kašljanje. Vročica ni nastopila nobena, kar je znamenje, da je prehlajenje zares lahko. A ker je imel cesar pred tremi leti hu- do vnetje sopil, se mora sedaj močno varovati vsled nastoplega prehlajenja na sapniku. Vsi narodi zato s strahom gledajo proti Dunaju in prosijo Boga, da obvaruje sivolasega starčka na cesarskem prestolu vsake nevarnosti.

pouk. Z veseljem se je lotil dela, zahajal naprej v šo- lo, čeravno je moral mesto zajutka izvrševati nalo- ge in se za dan pripravljati, opoldan krómpir ali pa fižol vživati, za večerjo pa poučevati otroke. Šlo je le. Ko pridejo vojaški nabori, uvrstijo ga med vojaše in mu s tem prerežejo daljno pot. Ves potr, osamljen, vendar za zaupanjem v Boga, se vrže v vojaško su- njo ter si pribori z dobrim vedenjem naklonjenost svojih poveljnikov.

Bližal se mu je konec vojaške službe, in zopet se ga loti nepopisna obupnost, v kateri mu je že vse- eno, živeti ali ne živeti.

Ko tava po glavnem mestu, sliši klicati zvon v cerkev. Prebudi se iz svojih sanj ter stopi zaupno v bližnjo cerkev. V samotnem kotu poklekne ter Vsemo- gočnemu z gorečo prošnjo potoži svoje gorje, naj ga vendar ne zapusti in mu pokaže pot v bodočnost. Gi- njen in miren zapusti cerkev ter se poda v vojašnico. Ko bi bil prezrl glas zvona, postal bi bil grozna žrt- va umora in ne bi bil doživel radosti, katere ga je čakala v vojašnici.

K njemu stopi desetnik z večjo denarno nakaz- nico in z listkom od prijatelja, kateri mu naroča, naj takoj po odpustu pride v trg N. za uradnika.

„Hvala Bogu!“ je vzdihnil, „rešen sem.“

### III.

Nekoliko dni pozneje vidimo našega prijatelja v civilni obleki korakati zadovoljno in z vso pogumnost- jo mladega moža v svoj urad, v katerem je vestno in uspešno posloval, si pridobil naklonjenost okolice ter si ustanovil lastni dom, v katerem je v blagostanju z ženo in z otroci srečno živel. Mladi otroci, bili so nje- gov ponos, čuval jih je do skrajnosti ter vzgojil prav v krščanskem in narodnem duhu.

## PODLISTEK.

### Trpin.

(Resnična dogodba iz življenja).

#### I.

Okički Mirko je bil prav čeden in vrl fant, ve- selje svojih starišev. Že v nežnih letih ga je jemala mati rada seboj k božji službi, oče mu je pa razkazo- val vrt, njive, travnike, hosto, posebno pa ga je rad učil, kako se obdelujejo gorice. Na ta način vcepil se je mlademu otroku v srce nežni verski čut in neizre- čena ljubezen do rodne zemlje, katere čute je gojil in čuval kot skrbna vrtnarica svoje rožice, in katerih mu ne bi bil izdržal tudi najhujši vihar življenja.

Veliko nedolžnega veselja je preživel naš Mir- ko v družbi svojega brata in sester, katere je zvesto spremljal pri njihovih poslih, bodisi na paši, bodisi pri poljskih opravkih.

Prišel pa je čas šolskih let; moral je dejati to- rej torbico čez ramo, v katero mu je bila nadevala skrbna mati potice, in katero je med potom gredoč z očetom v šolo pridno ščipal. Prišedši v šolo, izroči ga oče učitelju in se poslovi. Prvič v njegovem življenju polotil se ga je neki neprijetni čut in s solzami v o- čeh je gledal za odhajajočim očetom, nezaupno pa zrl po strani na to novo družbo. Sicer se je pa prav kmalu privadil novim tovarišem, zvesto poslušal žive nauke svojega učitelja ter postal kmalu eden prvih iz- med sošolcev; ljudsko šolo je izvršil izvrstno ter bil od vseh priporočen za nadaljevanje šol, kar mu je tudi prav ugajalo. Skoro ves čas je bil tudi strežnik

svojemu katehetu pri sv. maši ter prinesel marsikate- ri novič svoj materi domov, da ga shрани. Enkrat pa jo je bil pri svojem učitelju vseeno pošteno sku- pil; pašel je namreč v prostem času njegovo kravo na pašniku, kjer je stala črešnja, polna lepih, rude- čih plodov, in sline so se mu začele cediti. Ne pre- mišljuje dolgo in — smuk — spleza na drevo ter tla- čič skrbno kot orehe debele črešnje v usta in žepe, kravica pa jo popiha med tem v bližnjo koruzo. In jo! bliža se učitelj in od daleč že vpije:

„Mirko! za Boga! Kje pa si? Kaj boš sedaj v koruzi pasel?“

Malo da ni sčrčal iz črešnje na tla, s tresočim glasom odgovarja: „Tukaj sem, pa krave nisem jaz tje nagnal.“

„Hitro se mi spravi dol in zavrni kravo, sicer bova pa v šoli obračunala,“ se krega učitelj.

Bolj se krega in bliža učitelj, višje pleza naš Mirko. Končno učitelj sam kravo odžene, Mirko pa zleže iz drevesa ter se s strahom poda v šolo, kjer se jih je par prav gorkih nalezal.

Vendar je dobil izvrstno spričevalo ter se pri- pravljaj za odhod v mesto, da se še bolj izobrazi.

#### II.

Pregovor pravi: Komur Bog kaj posebnega pri- sodi, tega skuša. Mirko, ali kakor so ga pozneje ved- no nazivali, Okički študent, se je hrabro vedel, in do- končal vse nižje razrede z odliko. Pa začela se je tu- ga njegovega življenja. V višjih razredih umreta mu zaporedoma oče in mati in stal je med tujimi ljudmi brez pomoči, brez strehe, brez tolažbe. V tej grozni tugi se obrne s polno zaupnostjo do Najvišjega, z go- rečo prošnjo za odpomoč. In glej! Kmalu se mu ponu- di par bogatih meščanov, naj-prevzame njih otroke v